

Bydelsplan for sorteringspunkter på Amager Øst

Eksempel på sorteringspunkt med tre kuber. Placering samt udformning af affaldsløsninger og anlæg er ikke nøjagtig gengivelse af hvordan et sorteringspunkt kommer til at fremstå.

Baggrund

Med Borgerrepræsentationens vedtagelse af Cirkulær København – Ressource- og Affaldsplan 2024 den 13. december 2018 blev det besluttet at opstille 750 sorteringspunkter i byrummet i hele København inden 2024. Sorteringspunkterne vil som supplement til de eksisterende affaldsordninger til husholdningsaffald bidrage til at øge servicen for københavnernes i form af sorteringsmuligheder til husholdningsaffald i byrummet og større sorteringskapacitet. Løsningen erstatter ikke de affaldskurve, som i dag findes i det offentlige rum til gadeaffald. Etablering af sorteringspunkter er en helt central indsats for at nå målet i Cirkulær København om 70 % genanvendelse af husholdningsaffald og for at bidrage til målsætningen om at København bliver CO₂-neutral i 2025.

Sorteringspunkterne er designet af C. F. Møller Denmark A/S, der er udvalgt på baggrund af en designkonkurrence med stadsarkitekten som formand for bedømmelseskomiteen.

Af indstillingen til Cirkulær København fremgår det, at indsatsen forudsætter finansiering til dækning af provenutab fra anslået 760 nedlagte parkeringspladser fordelt over hele byen, som skal anvendes til placering af 350-400 af de i alt op til 750 sorteringspunkter.

Indstilling om retningslinjer og proces for placering af sorteringspunkter, godkendt i Teknik- og Miljøudvalget den 26. oktober 2020, udgør Teknik- og Miljøforvaltningens administrationsgrundlag for udpegning af placeringer til sorteringspunkter. Indstillingen fastlægger, at der skal udarbejdes en bydelsplan for hver af de københavnske bydele, med start på Amager Øst, samt de overordnede principper for placering af sorteringspunkter.

Nærværende bydelsplan indeholder forvaltningens forslag til placeringer til sorteringspunkter på Amager Øst. De konkrete placeringer fremgår af kortet vedlagt bydelsplanen, og uddybende information om hvert

enkelt sorteringspunkt fremgår af den vedlagte tabel (bilag 2b). I alt foreslås placering af 57 sorteringspunkter på Amager Øst. Et sorteringspunkt kan bestå af tre forskellige beholdertyper: Nedgravede beholdere, kuber og skjul.

En nedgravet beholder udgøres af et "indkasthus" der er placeret over jorden med indkastsprække til affald og en underjordisk beholder som rummer enten 3 eller 5 kubikmeter til opsamling af affald. En kube udgøres af en beholder med indkastsprække til affald som er placeret over jorden (samme princip som de eksisterende glasbeholdere). Kuben rummer 2 kubikmeter affald. Et skjul udgøres af et "skur" med indkastsprække. Inde i skuret placeres en 660 liters beholder på hjul til opsamling af affald. Nedgravede beholdere og kuber tømmes med kranbil, skjul tømmes med komprimatorbil.

Sorteringspunkterne på Amager Øst består hver især kun af én type beholdere.

I forbindelse med forberedelse af anlægsarbejdet skal sorteringspunkterne detailprojekteres. Detailprojekteringen kan afdække eksempelvis anlægs- eller driftstekniske forhold som medfører, at forvaltningen vil være nødt til at justere et sorteringspunkt, sløjfe et sorteringspunkt eller ændre på hvilke parkeringspladser, der skal nedlægges. Ydermere vil der skulle dispenseres for bestemmelser i lokalplaner i forbindelse med nogle af sorteringspunkterne.

Illustrationen viser de tre typer beholdere, som et sorteringspunkt kan bestå af: (fra venstre) kuber, skjul og nedgravede beholdere.

Bydelens egenart

Den historiske udvikling af Amager betyder, at Amager Øst og Amager Vest har en sammenhængende landskabs- og bystruktur. Amagers identitet er i høj grad forankret i, at den er en ø adskilt fra centrum af havneløbet og Stadsgraven og med markante udsigter til den omgivende by samt over fælleden og vandet.

Et særligt træk på Amager er de gennemgående forbindelser både nord-syd, som deler bydelen på langs og øst-vest, som forbinder mellem fælled og strand og som brydes af diagonale veje, der går på tværs af de oprindelige markskel og de retlinede vejforløb. Amagers grønne forbindelser er et særligt og dominerende grønt mønster. De fire tværgående grønne bånd, der leder ud til kysten; Prags Boulevard, Lergravsvej, Italiensvej og Greisvej blev anlagt som grønne udflugtsveje til stranden.

Amager Øst dækker den del af Amager, der ligger øst for Amagerbrogade og ud til Øresund, fra Stadsgraven i nord og til kommunegrænsen i syd. Amager Øst er en sammensat bydel, der består af flere mindre kvarterer med hver deres karakteristika.

Amager Øst er kendetegnet ved sit store flade landskab med de markante grønne grænser Voldanlægget, Kløvermarken og Amager Strand. Amager Øst er overvejende en boligby, og består af et væld af forskellige og kontrastfyldte bebyggelsesmønstre. Her findes store institutionsbebyggelser, karrébebyggelse, villa- og rækkehuskvarterer, byggeforeninger og store områder med haveforeninger.

Amager Øst har et noget lavere vegetationsdække end København som helhed. Selv om vegetationsdækket på Amager Øst er relativt lavt, er det karakteristisk, at størstedelen af de offentlige tilgængelige byrum har en overvejende grøn karakter. I bydelen findes en stor andel af villaområder og kolonihaveområder. Her er vegetationsdækket højt, da der er mange private haver.

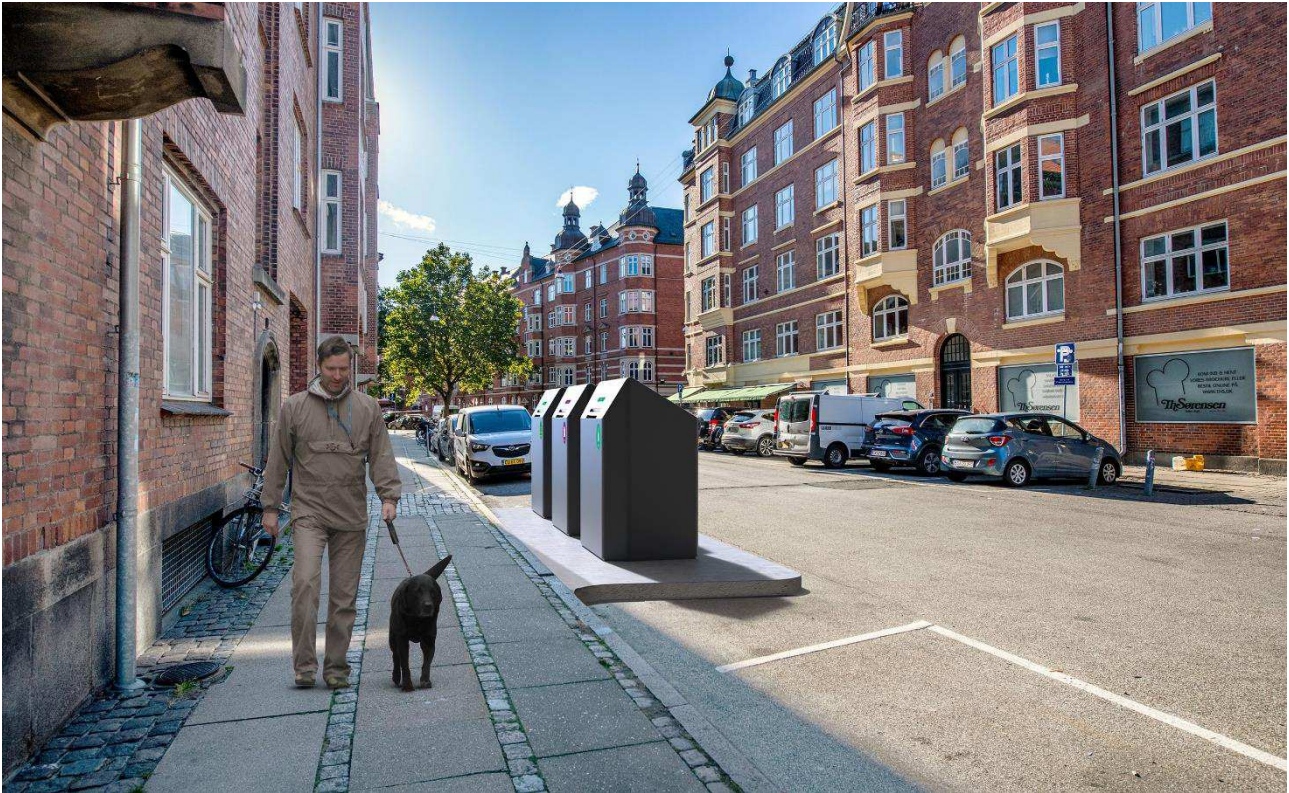
Metode for udpegning af placeringer til sorteringspunkter

Udpegning af placeringer til sorteringspunkter sker ud fra en samlet afvejning af en række forskellige forhold, såsom kapacitetsbehov, byrumskvalitet, bevægelsesmønstre, renovatørhensyn, trafikale forhold samt anlæggets kompleksitet. Sorteringspunkterne udpeges efter de overordnede principper, som er godkendt af Teknik- og Miljøudvalget i indstillingen fra den 26. oktober 2020:

- Kapacitetsbehov:
Udpegningen af placeringer til sorteringspunkterne er først og fremmest baseret på en kortlægning af behovet for sorteringskapacitet de steder, hvor der i dag ikke kan kildesorteres, samt et supplement til de steder, der allerede har affaldsordninger. Opstilling af sorteringspunkterne skal desuden understøtte et servicemål om maksimal gennemsnitlig gangafstand fra en husholdning til et sorteringspunkt. Den gennemsnitlige gangafstand for sorteringspunkter er baseret på den gennemsnitlige gangafstand til de eksisterende glaskuber.
- Brugerhensyn:
Sorteringspunkterne er placeret bolignært og i videst muligt omfang, hvor der er et naturligt højt flow af københavnere dvs. fx ved knudepunkter, tæt på arbejdspladser, skoler, sportsanlæg, kulturinstitutioner, på vej til indkøbsmuligheder mv.
- Effekt:
Placering af sorteringspunkterne er koordineret med de relevante områder i Teknik- og Miljøforvaltningen, der har projekter og indsætter, der kan tænkes at overlape med et sorteringspunkt. Den bedste løsning er fundet i dialog, for at skabe mest mulig synergi mellem projekter.
- Den gode affaldsløsning i byrummet:
Der ligger en helhedsorienteret stedsspecifik byrumsfaglig vurdering til grund for udpegning af hver placering af et sorteringspunkt. Eksempelvis indgår overvejelser om hvordan sorteringspunktet indpasser sig i det eksisterende byrum ift. stedets historie samt andet byrumsinventar, synlighed, sigte- og ganglinjer, tilgængelighed, belægning, begrønning, orientering ift. boliger og erhverv mv.
- Prioritering af byrumselementer:
Sorteringspunkterne er søgt indpasset i byrummene uden at ændre for meget på de eksisterende forhold. Flere steder har det grundet pladmangel dog været nødvendigt at flytte eksisterende byrumsinventar eller udbygge fortovet for at få plads til sorteringspunkterne. Her har forvaltningen prioriteret at flytte de mindst komplicerede elementer først, som fx cykelparkering, luftledninger og skilte. Der er generelt søgt at finde placeringer, der ikke kræver, at der skal fjernes træer eller parkeringspladser til biler, men i praksis er det umuligt ikke at inddrage parkeringspladser som del af en fortovsudbygning.

Eksempel på sorteringspunkt med tre nedgravede beholdere. Placering samt udformning af affaldsløsninger og anlæg er ikke nøjagtig gengivelse af hvordan et sorteringspunkt kommer til at fremstå.

Eksempel på sorteringspunkt med tre kuber. Placering samt udformning af affaldsløsninger og anlæg er ikke nøjagtig gengivelse af hvordan et sorteringspunkt kommer til at fremstå.

Eksempel på sorteringspunkt med en kube (bagerst) og et skjul (forrest). Placering samt udformning af affaldsløsninger og anlæg er ikke nøjagtig gengivelse af hvordan et sorteringspunkt kommer til at fremstå.

Sorteringspunkter på Amager Øst

Det foreslås at placere 57 sorteringspunkter på offentlige veje og private fællesveje på tværs af bydelen Amager Øst. De 57 sorteringspunkter forventes udgjort af samlet set 164 affaldsbeholdere fordelt på 36 nedgravede beholdere, 72 kuber og 56 affaldsskjul. Der vil blive mulighed for at aflevere fraktionerne madaffald, plast samt mad- og drikkevarekartoner, tekstil, pap, papir og glas i sorteringspunkterne.

Sorteringspunkterne på Amager Øst er så vidt muligt placeret uden at inddrage grønne arealer. Nogle steder kan dette dog ikke undgås, og her er det prioriteret, at det kun er grønne områder, som ikke har høj rekreativ eller æstetisk værdi fx simple græsarealer, der inddrages. Det forventes at blive nødvendigt at inddrage ca. 160 m² grønne arealer til brug for sorteringspunkter. Forvaltningen forventer at kunne etablere sorteringspunkterne på Amager Øst uden at skulle fælde nogle træer.

Som en del af renoveringen af den indre del af Amagerbrogade, er det et politisk mål at skabe grobund for forretnings- og bylivet. Sorteringspunkterne placeres derfor som udgangspunkt ikke på veje, der defineres som strøggader. I stedet har forvaltningen afsøgt muligheden for at placere sorteringspunkterne i sidegaderne hertil.

Sorteringspunkterne fordeler sig nogenlunde ligeligt i de fleste boligområder. Ved kolonihaver, villakvarterer og nyopførte boligområder er der dog særlige forhold, der gør sig gældende. Ved kolonihaver foreslås sorteringspunkterne opstillet i periferien, da skraldebilen er for stor til at komme ind i områderne. I villakvarterer har de fleste allerede alle fraktioner på matriklen, og dem de mangler, kommer i løbet af 2022-23. Derfor opstilles færre sorteringspunkter, som til gengæld kan supplere med affaldsfraktionerne glas og tekstil¹, som villaerne ikke har på egen matrikel. Det har dog været et fokus at placere sorteringspunkter med flere affaldsfraktioner på eller omkring de større veje, som løber igennem eller omkranser villakvarterer. I nyopførte boligområder er der som udgangspunkt mindre behov for supplerende affaldsløsninger, hvorfor der opstilles færre eller mindre sorteringspunkter ved disse områder. Endelig er der nogle områder, der særligt mangler adgang til sorteringsmuligheder – oftest pga. pladmangel ved ejendommene. I disse områder er det prioriteret at tilbyde øget service gennem opstilling af mange sorteringspunkter med tilsvarende mange forskellige fraktioner. Et eksempel herpå er området vest for Lergravsparken metrostation, omkranset af Wittenberggade, Moselgade, Øresundsvej og Spaniensgade.

Forvaltningen koordinerer løbende med andre igangværende og kommende projekter og indsatser på Amager Øst, som kan tænkes at have sammenfald eller skabe synergi med sorteringspunkterne. Herunder kan nævnes områdefornyelsen i Sundby, klimatilpasningsprojekter, diverse vejprojekter som fx vejgenopretning, cykelprojekter og sikker skolevejsprojekter samt udeservering og studepladser. Sorteringspunkterne er søgt placeret, så de i videst muligt omfang understøtter disse projekter og indsatser.

Dialogproces

Teknik- og Miljøforvaltningen lægger vægt på at involvere københavnernes, lokale erhvervsdrivende, lokaludvalg, miljøpunkter m.fl. i arbejdet med at finde placeringer til sorteringspunkterne. Inddragelsen i projektet er inddelt i to spor: et overordnet og løbende spor på tværs af alle bydele, samt et bydelsspor i to faser, som gentages for hver bydel.

Det løbende spor indbefatter en overordnet informationskampagne og generel involvering af københavnernes. Informationskampagnen har til formål at informere om indsatsen og hvordan man som borger kan komme med input. Kampagnen omfatter blandt andet en projekthjemmeside, annoncering på sociale medier, skiltning i det offentlige byrum og annoncer i lokale aviser.

Derudover har københavnernes mulighed for at komme med forslag til placering af sorteringspunkterne gennem en digital kortløsning. Borgernes forslag til placeringer indgår i forvaltningens arbejde med at finde placeringer.

¹ Tekstil udgør i dag ikke en selvstændig affaldsfraktion i villaer og etageejendomme, men EU har stillet krav til etablering af en henteordning for tekstiler – forventeligt fra medio 2023. Sorteringspunkterne kan opfylde kravet til en sådan ordning, således at der ikke er behov for at opstille nye beholdere hertil i etageejendomme og villaer.

Det andet spor, bydelssporet, består af følgende to faser: 1. involvering af lokaludvalg og miljøpunkter, og 2. borgermøde og kommentering af placeringer til sorteringspunkter.

Fase 1: Involvering af lokaludvalg og miljøpunkter

Første fase af inddragelsen omfatter opstarts- og fokusråd med lokaludvalg og miljøpunkter. Opstartsmøderne har til formål at introducere projektet samt drøfte inddragelsesprocessen. På baggrund af opstartsmøderne samler lokaludvalget en række personer som deltager i et efterfølgende fokusråd. Fokusrådet har til formål at indsamle brugbar lokal viden, afdække særlige opmærksomhedspunkter samt danne grundlag for en god dialog i den konkrete bydel. Møderne afholdes ved opstart af screeningsarbejdet i de givne bydele, således at forvaltningen opnår lokal indsigt til brug for screeningsarbejdet.

Fase 2: Borgermøde og kommentering

Når forvaltningen har fundet frem til egnede placeringer til sorteringspunkter i en bydel, afholdes et borgermøde med deltagelse af lokaludvalg, miljøpunkt og interesserede borgere. Her præsenteres og drøftes forvaltningens samlede forslag til placering af sorteringspunkter. Forud for borgermødet sendes udkast til placeringer i bydelen til orientering i TMU samt til lokaludvalg og miljøpunkter. Placeringerne offentliggøres ligeledes på projekthjemmesiden. Sideløbende med borgermødet har både lokaludvalg, miljøpunkter og borgere mulighed for at sende skriftlige kommentarer til forvaltningen.

Resultat af dialogprocessen generelt og på Amager Øst

Der har været stor interesse for projektet. Gennem den digitale kortløsning har forvaltningen modtaget mere end 4.000 forslag til placeringer fordelt over hele Københavns Kommune. Desuden har forvaltningen undersøgt, hvad respondenterne er særligt opmærksomme på, når de kommer med forslag til placeringer af sorteringspunkter. Analysen viser en klar sammenhæng mellem respondenternes opmærksomhedspunkter og forvaltningens tilgang. Eksempelvis ses det, at brugerhensyn, flow, eksisterende affaldssortering og husstands nærhed ofte har høj prioritet i borgernes placeringsforslag. På Amager Øst er der indkommet mere end 250 forslag til placeringer af sorteringspunkter gennem den digitale kortløsning.

På Amager Øst blev der i februar og marts 2021 afholdt henholdsvis opstarts- og fokusråd med deltagelse af Amager Øst Lokaludvalg og Miljøpunkt Amager. Lokaludvalget bemærkede i den forbindelse, at de ønskede, at forvaltningen i arbejdet med at finde placeringer tog særligt hensyn til og undgik placering ved kunstværker samt områder med udeservering. Desuden ønskede lokaludvalget, at al byinventar der måtte være i vejen for et sorteringspunkt, blev omplaceret fremfor nedlagt. Yderligere ønskede lokaludvalget, at forvaltningen fokuserede på at placere sorteringspunkter i områder med funktioner og institutioner, hvor der er et naturligt flow af mennesker, og hvor affaldssorteringen kan indgå i hverdagslivet. Lokaludvalget fremsendte desuden konkrete forslag til placeringer af sorteringspunkter i bydelen til forvaltningen.

I september 2021 inviterede forvaltningen i samarbejde med Amager Øst Lokaludvalg og Amager Miljøpunkt til borgermøde, og forvaltningen deltog desuden på et ordinært lokaludvalgsmøde. Til begge møder blev udkast til bydelens plan præsenteret og drøftet. Lokaludvalget indgav i den forbindelse en række bemærkninger, som er opsummeret nedenfor.

Lokaludvalget påpegede, at sorteringspunkternes succes bl.a. skal sikres gennem god renholdelse omkring sorteringspunkterne. Dernæst anbefalede lokaludvalget, at der skabes mulighed for at sorteringspunkterne kan få en kunstnerisk udformning, der passer til omgivelserne. Lokaludvalget roste processen med tidlig inddragelse og noterede sig med tilfredshed, at der ved placering af sorteringspunkterne i vidt omfang er taget højde for lokaludvalgets forslag. Lokaludvalget fremlagde konkrete ønsker om et sorteringspunkt ved Lergravsparken metrostation samt ved området omkring Krimsvej og Øresund metrostation. Forvaltningen har fundet det muligt at imødekomme disse konkrete forslag til placeringer i begge områder.

Økonomi

Der er med vedtagelsen af Cirkulær København bevilget et budget på 385 mio. kr. i takstmidler til udvikling, etablering og drift af sorteringspunkter i hele byen i planperioden. Af disse er ca. 270 mio. kr. allokeret til

etablering af sorteringspunkterne. Omkostningerne til etablering af sorteringspunkter i Amager Øst, beskrevet i denne bydelsplan, anslås ud fra en nøgletalsberegning til ca. 22 mio. kr.

Placeringer og typer af sorteringspunkter er prioriteret ud fra en afvejning af kapacitetsbehov, brugerhensyn, effekt, økonomi, den gode affaldsløsning i byrummet og prioritering mellem byrumselementer.

Implementering af bydelsplanen i sin nuværende form indebærer etablering af 57 sorteringspunkter. I alt forventes, at 32 af de 57 sorteringspunkter forudsætter nedlæggelse af parkeringspladser. Til etablering af disse 32 sorteringspunkter skal der nedlægges 54 parkeringspladser. 25 sorteringspunkter forventes således at kunne etableres uden nedlæggelse af parkeringspladser. Fuld realisering af bydelsplanen, inklusiv etablering af de sorteringspunkter, der involverer nedlæggelse af parkeringspladser inden for betalingszonen, forudsætter, at provenutabet skattefinansieres. Der udarbejdes et budgetnotat for finansiering af provenutabet for nedlæggelse af parkeringspladser foreslået i bydelsplanerne.

Implementeringsplan

Sorteringspunkterne på Amager Øst forventes implementeret i to etaper. I etape 1 anlægges sorteringspunkter, der enten ikke kræver nedlæggelse af parkeringspladser eller som kræver nedlæggelse af parkeringspladser udenfor betalingszone. I etape 2 anlægges sorteringspunkter, der kræver nedlæggelse af parkeringspladser i betalingszone.

Den forventede implementeringsplan for Amager Øst ser således ud:

Med udgangspunkt i Teknik- og Miljøudvalgets godkendelse af bydelsplaner udarbejder Teknik- og Miljøforvaltningen et budgetnotat til budget 2023 om finansiering af provenutabet fra de parkeringspladser der, jf. bydelsplanerne, skal nedlægges.

Forslag til placering til sorteringspunkter

Kort med forvaltningens forslag til placering af sorteringspunkter på Amager Øst er vedlagt bydelsplanen (bilag 2b). Af kortet fremgår placeringer, der ikke kræver nedlæggelse af parkering (blå), placeringer der kræver nedlæggelse af parkering i betalingszone (rød), placeringer der kræver nedlæggelse af parkering udenfor betalingszone (gul), samt de eksisterende glaskuber (sort). Sidstnævnte er udgangspunktet for sorteringspunkternes placering. Det betyder, at mange sorteringspunkter er placeret i umiddelbar nærhed af en glaskube. Sorteringspunkterne erstatter således ikke glaskuberne. Til kortet hører en tabel med uddybende oplysninger om sorteringspunkterne (bilag 2b).

I forbindelse med detailprojektering af sorteringspunkterne, kan der blive afdækket eksempelvis anlægs- eller driftstekniske forhold, som medfører, at forvaltningen vil være nødsaget til at justere et sorteringspunkt ift. eksempelvis placering, beholdertype, beholderantal og fraktioner eller eventuelt helt at sløjfe et sorteringspunkt.